

Jaostopäällikkö Sirpa Kiviruusu
Valvontaosasto
Eläinten terveys ja hyvinvointi -yksikkö

Pvm/Datum/Date
28.4.2016

Dnro/Dnr/DNo
2687/0004/2016

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain 33 ja 34 §:n muuttamisesta, HE 48/2016 vp

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira kannattaa hallituksen esityksessä ehdotettuja muutoksia metsästyslain 33 ja 34 §:iin. Hallituksen esityksessä lakia muutettaisiin siten, että kiinteää keinovaloa voitaisiin käyttää villisian ja supikoiran metsästyksessä villisian ruokintapaikalla ja lisäksi laissa olevia asetuksenantovaltuuksia täydennettäisiin siten, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin aitauksen ominaisuuksista ja käytämisestä pyyntivälineenä.

Evira katsoo, että villisian kannanhoidollisen metsästyksen tehostaminen on välttämätöntä, sillä villisikakannan tiheys ja levinneisyys vaikuttavat suoraan siihen, miten tarttuvat, vakavat eläintaudit, kuten afrikkalainen sikarutto, pystyisivät säilymään ja leviämään villisikapopulaatiossa. Ehdotettu kiinteän keinovalon käyttö ruokintapaikoilla ja aitauksen käyttäminen pyyntivälineenä tehostaisivat Eviran käsityksen mukaan metsästystä.

Afrikkalainen sikarutto (ASF) on viruksen aiheuttama sikojen ja villisikojen verenvuotokuume-tauti, johon ei ole olemassa rokotetta eikä hoitokeinoa. Afrikkalaista sikaruttoa ei ole koskaan todettu Suomessa, eikä se tartu ihmiseen. Tautia esiintyy yleisesti Afrikassa. Vuonna 2007 ASF levisi Georgiaan, sen jälkeen se on levinnyt muun muassa Venäjälle, Ukrainaan ja Valko-Venäjälle. Vuonna 2014 leviäminen jatkui Puolaan, Liettuaan, Latviaan ja Viroon. Alkuvuoden 2016 aikana afrikkalaista sikaruttoa on todettu Baltian maissa villisioissa jo lähes 700 tapauksessa. Suomen lähialueilla Virossa ja Venäjällä villisioissa todettu afrikkalainen sikarutto ja Suomen villisikakannan kasvu ovat nostaneet myös luonnonvaraisen villisian potentiaalisesti riskitekijäksi taudin Suomeen saapumiselle ja sille, että tauti asettuu Suomeen. Afrikkalainen sikarutto leviää tehokkaasti, sillä taudin aiheuttava virus säilyy tartuntakykyisenä poikkeuksellisen hyvin. Virus säilyy luonnossa tarunnan saaneen villisian eritteissä eli lannassa, virtsassa, syljessä ja veressä viikkoja. Tautiin kuolleen villisian ruhosssa virus säilyy useita kuukausia ja pakastetussa lihassa vuosia. Virus voi näistä levitä edelleen uusiin villisikoihin, ja suoran tai välillisen kosketuksen, esimerkiksi viruksella saastuneiden metsästysvarusteiden, jalkineiden tai rehun välityksellä, myös tuotantoeläiminä pidettäviin sikoihin. Baltian maissa villisikojen tiheä kanta onkin omalta osaltaan mahdollistanut afrikkalaisen sikaruton laajan leviämisen ja tehnyt taudin hävittämisestä erittäin vaikeaa ja hidasta.

Suomeen saapuessaan afrikkalaisella sikarutolla olisi merkittäviä taloudellisia seurauksia maamme sikataloudelle. Eviran riskinarvioinnin ”Kotieläintalouden rakennemuutoksen vaikutukset eläintautien leviämiseen Suomessa” mukaan yhden afrikkalaisen sikarutto -taudinpurkauksen eli todetun taudin keskimääräinen hinta-arvio kansantaloudelle on noin 10,5 miljoonaa euroa, vaikkakin vaihtelu voi olla hyvin suurta. Kotieläinsektorin tappiot olisivat keskimäärin 17,3 miljoonaa euroa. Tappiot vaihtelisivat 7,5–38,1 miljoonan euron välillä riippuen epidemian koosta ja kestosta sekä viennin keskeytymisen kestosta.

Vaikka tartuntatilojen lukumäärä jäisi alhaiseksi, koko sikatalouden kannalta vakavinta olisi sianlihan viennin sekä sisämarkkinakaupan häiriintyminen. Jo yksittäinen tautitapaus vaikuttaisi sianlihan vientiin, sillä monet EU:n ulkopuoliset ostajamaat haluavat tuontimaan olevan kokonaan tauti-

Jaostopäällikkö Sirpa Kiviruusu
Valvontaosasto
Eläinten terveys ja hyvinvointi -yksikkö

Pvm/Datum/Date
28.4.2016

Dnro/Dnr/DNo
2687/0004/2016

vapaan. Kansantaloudellinen menetys voi olla myös suurempi, koska menetykset riippuvat voimakkaasti ASF:n aiheuttaman vientikatkoksen kestosta. Kansantaloudelle kaiken sikatuotteiden viennin keskeytymisen pidentyminen kuukaudella maksaisi arvion mukaan 2,5 miljoonaa euroa ja kotieläinsektorille 4,2 miljoonaa euroa.

Vaikka ASF ei tartu ihmisiin, voi myös kotimaisessa kuluttajien ostokäyttäytymisessä tapahtua ei-toivottuja muutoksia todettujen tartuntojen johdosta. Alueelliset sikojen ja sianlihatuotteiden kuljetusrajoitukset aiheuttavat myös kustannuksia ja uudelleenjärjestelytarpeita sikaelinkeinolle kotimaassa. Kuljetusten häiriintyminen johtaa nopeasti ylitäyttöön sikatiloilla, jolloin sikoja jouduttaisiin todennäköisesti hyvinvointisyyistä lopettamaan ja hävittämään useilla tiloilla.

Suomen villisikakanta on kasvanut viime vuosina nopeasti; tällä hetkellä Suomessa arvioidaan olevan noin 1 500 villisikaa. Kanta keskittyy Kaakkois-Suomen ja Uudenmaan alueelle, mutta havaintoja on tehty koko maan alueella. Suotuisien ympäristöolosuhteiden myötä kasvava villisikakanta, sen aiheuttamat vahingot maa-, metsä- ja riistataloudelle sekä riskit liikenteelle edellyttävät kannan riistanhoidollisesti suunnitelmallista hallintaa. Suomen villisikakanta on ehdotettu alustavasti puolitettavaksi valtakunnan tasolla. Jos villisikakanta kasvaa hallitsemattomaksi, kasvaa myös ASF:n maahantulon riski. Taudin hallinta- ja hävittämistoimet villisikapopulaatiosta kestäisivät todennäköisesti vuosia.

Sirpa Kiviruusu
Ylitarkastaja, jaostopäällikkö, Eläinten terveysjaosto